

Carîntul

Piatra-N. 7 Mai 1928

ANUL I No. 10

APARE SĂPTĂMÂNAL

SUB DIRECȚIUNEA D-LOR

D. L. Stăhiescu și C. N. Turcu

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Strada Apele Minerale No. 8

+ V. A. TRIFU

Quis desiderio sit pudor aut
modus
Tam caricapitis?
(Cine-și poate stăvili lacrimile,
cine-și poate înfrâna durerea
după o fliță atât de scumpă?)

Cu aceste cuvinte începe Horațiu oda în care mângâie pe Virgiliu de pierderea unui iubit prieten, cuvinte care se potrivesc și pentru prietenii fostului profesor și director al liceului, V. A. Trifu.

Un an se împlinește astăzi, de când o moarte năpraznică l-a răpit din mijlocul nostru, lăsându-ne înmărmuriți la vestea neașteptată a pierderii, care nu se mai putea îndrepta.

Cu dânsul dispărea un om, care prin bunătate și iubire câștiga inimile celor cu care venea în contact. De o mare delicatețe, el nu era în stare să jignească pe cineva, de o atitudine totdeauna împăciuitoare, care potolește și apropie, el reușea să înlăture aspritățile și să aducă bună înțelegere.

Prin calitățile sufletului său, el putea să împace în școală, disciplina severă cu oblăduirea părintească, făcându-se iubit și respectat de elevii săi.

Este un an de când s'a dus, dar par'că-l văd și acum trecând, tacticos, disdedimineață, către școala care-l mângâia de lipsa de urmași.

Cu câtă bunătate întâmpină pe ori care!

Și dacă uneori, în cancelarie, era o atmosferă învaluită de tăcere, fiecare preocupat fiind, poate, de necazurile proprii, numai ce-l auziai: „Ha? Ai spus ceva?” care întrebare discrețea frunțile și aducea buna dispoziție.

Nu putem să ne manifestăm mai bine dragostea față de cel dispărut, decât evocând astăzi, când se fac rugăciuni pentru odihna sufletului său în ceata dreptilor, figura lui blândă, bună, cu seninătatea patriarhală, care desbrăcat de frământările și nimicurile vieții zilnice, se înalță cu gândul într-o lume mai bună.

Indurerata-i soție găsească în sentimentele de care suntem cuprinși o slabă alinare a durerii nemărginite.

V. GHITESCU

1 Mai 1928

Abonamentele

la „Avântul”

LA SATE LEI 120 PE AN
LA ORAȘE LEI 150 PE AN
PENTRU BĂNCI, INSTITUȚIUNI ȘI
AD-ȚII PUBLICE LEI 200 PE AN

POST MORTEM

Din vreme în vreme, — la intervale mai scurte ori mai lungi — «cei vii pomenesc pe cei morți. E o datorie pe care muritorii și-au statornicit-o, dintru însuși începutul gândului despre moarte: liniștea de piatră în care cădea, dintr'odată, viața, era așa de grozavă, încât minții înspăimântate a muritorilor, moartea nu-i putea fi decât un somn greu. Iar în visele nesfârșitului somn, nu se putea, ca celor trecuți dincolo, să le vie dorul după cei lăsați și după cele părăsite dincoace».

Deaceia, pomenirea morților, e, uneori, o statornicire mutuală, alteori o frică de tăcere și uitarea ca de piatră a mormântului; mai adeseori e o pornire de recunoștință și, e câteodată — și o datorie.

Cel pomenit de noi, azi, fostul profesor Trifu — ardelenul dela Faget, e sărbătoritul tuturor celor patru categorii de mai sus.

Nu vom insista asupra celor ce l-au pomenit dintr'o statornicire mutuală, ori dintr'un impuls de frică pentru tăcerea și uitarea ca de piatră, ce se așterne, de obicei, asupra tuturor celor morți. Ci numai vom accentua asupra celor ce l-au pomenit dintr'o pornire de recunoștință, ori dintr'un simțământ pios de datorie...

«Oamenii noi, înflorind în marea lumină a vieții, se pleacă, cu reculegere, spre pământul unde dorm oamenii vechi, din țaria cărora au

crescut ei, oamenii noi, ca florile nouă din pulberea florilor vechi».

Aici, se pare, stă tot mobilul sărbătorilor de pomenire a morților, mai ales din partea celor ce n'au avut, cu ei, nici o legătură de rudenie.

E, în gestul acesta al străinilor, numai un simțământ de recunoștință pentru opera lor, pentru faptele lor, pentru ideile lor; un gest de recunoștință pentru memoria pionilor

antemergători ai tuturor evenimentelor și ai tuturor actelor de consolidare a societății în care viețuim laolaltă.

Și e ca o datorie acest sentiment de recunoștință pentru toți cei cari știu să preluască în deajuns, viața celor cari au fost mai mult ca orice comunitate.

Și fostul profesor Trifu, pomenitul nostru de azi, cel care ne-a părăsit, în plină activitate, acum un an, este unul dintre pionii ce trebu-

iesc adăugați acolo lângă treimea culturală dela intrarea liceului...

«În pomenirea morților e conștiința despre viața fără sfârșit în cele obștești ale ei, e mângâierea blândă a amintirii, care, și după mii de ani, învăluie cucernic palidele umbre ale celor coșiți, fără reîntoarcere, în fiecare generație...

Și viața trecută, legată, continuu viu, de viața prezentă, biruiește moartea».

C. N. TURCU

P. S. Citatele sunt luate din Memorialele lui Părvan.

PERSONALITATEA LUI V. A. TRIFU

de Pr. I. CHIRCĂ

În sânul unui neam, apar din când în când personalități omenești, hărăzite de D-zeu de-a reprezenta însărcinări, publice, în desfășurarea cărora, aceste personalități imprimă și notele caracteristice ale cugetării și puterii de creațiune a unor stări de lucruri — proprii numai lor.

După războiul întregirii noastre strămoșești, când noi regătenii ne-am dat tot sufletul și prinosul nostru de iubire frățească, legitimă, pentru eliberarea de sub Unguri a fraților noștri Ardeleni, pentru libertatea cărora au murit frații și fiii noștri din regatul vechiu, în număr de sute de mii, am ajuns astfel ca să întinerim sub raportul patriotismului și sufletul decedatului director și profesor al liceului nostru: V. A. Trifu. — ardelenul patriarhal, care și-a făcut studiile liceale la Blaj.

Blajul a fost vreme îndelungată centrul de concentrare și radiare a culturii naționale și a educațiunii unității suleștești a neamului nostru, sub raportul limbii și al unității etnice. Printre oamenii mari pe care i-a elaborat Blajul — începând cu Corifeii Școlii Ardelene: Micu, Șincal și Maior, a fost și răposatul profesor Vasile Trifu.

Cu toate că a fost profesor de limba germană, el cunoștea tot așa de bine și limba latină și literatura română.

Putem spune că în predarea limbii latine era un erudit. Am avut fericirea să primesc lecții la școală, de latinește, pe lângă cele de germană, în care ramură era un literat de seamă. În pedagogia sa de profesor de limba germană, nu și-a găsit loc cultivarea direcțiunii de predare a unei limbi moderne, greu de învățat în școlile noastre secundare, — numai a formelor gramaticale greoaie și variate a limbii germane, ci s'a oprit mai mult asupra literaturii

continuare pe pag. II-a

Oameni care nu se pot uita

de Pr. GH. VERȘESCU

Sunt oameni, care, odată cu moartea lor, a dispărut și amintirea lor pe vecinie. Rolul lor social absent sau mărginit i-a condamnat uitării.

Sunt alții, al căror rol social mare, dar îndeplinit în limita puterilor suleștești reduce, supraviețuiesc un timp în memoria contemporanilor, ca să dispară apoi pentru totdeauna, ca și cum n'ar mai fi fost. Sunt alții însă care, prin puterea personalității lor, au dominat timpul și localitățile, iar după moarte ajung de ro ori mai mari de cât au fost în viață, după cum se exprimă Carlyle în „Eroii”, despre oamenii mari. Și între aceștia a fost și directorul liceului „Petru-Rares” din localitate, răposatul V. Trifu, de la înmormântarea căruia la 1 Mai se împlinește un an.

Deși plecat pentru vecie de un an din mijlocul nostru, amintirea lui este proaspătă în memoria tuturor celor care l-au cunoscut sau i-au citit scrierile. Personalitatea lui mare, ca profesor de liceu, ca director de liceu, ca om în societate, ca scoborător al unei familii distinse preoțești din Ardeal și ca un frate scump și prețios dăruit nouă de Transilvania asuprită sub călcăiul ungureș și ca om de litere, este o lumină care va încălzi totdeauna sufletele prin învățăturile, sfaturile și cuvintele lui înțelepte.

Ca profesor de liceu, și-a dovedit vederile lui largi asupra obiectului specialității sale, în raport cu importanța și folosința de mai târziu a

acestui studiu de către elevii săi în viața culturală și socială.

Ca director de liceu, vrednic urmaș al înaintașilor lui C. Hogaș, Ermil Istrati și M. Stamatina, administrator harnic și gospodăros în mărirea localului liceului, în înmulțirea sălilor de clas și oferirea posibilităților de cultură liceală atâtor copii de țară, dornici de învățătură, dar mai ales ca un părinte suleștești al atâtor sute de elevi, pe care îi iubeste, dar cărora știe să le ascundă această dragoste, iubindu-i cu atât mai mult, cu cât soarta îi refuzase copii în căminul conjugal.

Înfățișarea lui impunătoare, severitatea cuvântului său laconic și autoritar față de elevi, în disciplinarea purtării lor, erau calități și atitudini adevărat clasice și cu urmări binefăcătoare în viața acestora.

În relațiile cu părinții elevilor, in-

continuare pe pag. II-a

continuare din pag. 1-a

acestei limbi și a frumuseților ei clasice.

Cunoștea profund obiectul său de studiu, pentru că după ce a terminat Universitatea în București, — a stat 3 ani în Lipsa (Germania) unde s'a specializat în limba germană, fiind însoțit de soția sa și numai astfel se explică și atitudinea sa de scriitor și traducător al unei opere literare germane: Nibelungii — Gudruna, etc.

E lucru stabilit că atunci, când un profesor vrea să fie un om consumat într-o limbă modernă ca cea germană în special, apoi trebuie să trăiască câțiva timp și'n străinătate.

Cu toții am avut prilejul, ca să admirăm frumusețile naturale ale scumpei noastre țări. Românul a trăit întotdeauna în legătură cu natura; cu drept cuvânt cântă poetul:

„Codrul frate cu Românul”. Atât în bucurie, cât și'n înfruntare, românul a ieșit în largul naturii, s'a dus în codru și la umbra brazilor și a stejarilor, în murmurul isvoarelor, din frunză și din bogata sa imaginație a dat naștere poeziei noastre pastorale, sentimentelor de: iubire de patrie, iubire de frumusețile naturii, adevăr, dreptate și eroism.

Fiecare am citit prin reviste, de falnicul și bătrânul stejar de peste 800 ani din ținutul Vrancei, Vrancea după Dragoslavele din Muscel — leagănul de popas al descălecătorilor întemeietori de țară și datini, adică locurile unde au poposit frații noștri de dincolo mânăți de vocea sângelui de unitate etnică și națională.

Câte lucruri străvechi și veșnice, în limba lui I. Creangă nu ni le descrie fiul Vrancei D-l Profesor Universitar „Simion Mehedinți în cartea sa „oameni de la munte”.

Tot într'un sat, din ținutul Vrancei nemții au tăiat în retragere un brad secular de 400 ani, la trunchiul căruia au luat lecții de vitejie fiii Vrancei, iar în freamătul căruia au fredonat doina populară aceiași săteni.

Intocmai ca acești arbori, măreți, viguroși, a fost în mijlocul nostru acum un an, când a trecut în lumea celor drepți, Vasile A. Trifu, — patriarhul liceului nostru și al orașului.

Figura sa impunătoare, mersul său cadențat, vocea sa blândă, și senină bunătatea sa fără margini, trăesc și azi în sufletul nostru al tuturor, pen-

trucă V. Trifu, a fost o personalitate a școlii noastre secundare.

Acum, când se serbează un an de la moartea sa, după ce biblioteca sa, bogată și alte obiecte au fost donate liceului nostru, pe lângă actele de donații ce le face mereu soția sa harnică și cuminte, se cuvine ca să ne reamintim cu un viu interes viața și opera acestui profesor decedat.

Pe lângă venerațiunea ce-i păstrăm, ar fi de dorit ca și calitățile lui să se desvolte în orice fiu vrednic al neamului nostru și bun lucru ar fi dacă s'ar immortaliza în bronz în fața liceului și chipul acestui nobil dascăl.

Preot IOAN CHIRCĂ

Fără titlu

Scena se petrece la frizeria — Osadciuc — din Piața Cogălniceanu.

— Cum te cheamă pă tine mă?
— Ștefan, s'trăiți!
— Așa-a!.. Acușica, ia p'acilea pă după ureche... da nițel... știi... tare nițel...

Alături așteaptă rândul un vechi cunoscut al clientului care se frizează.

— Și ce mai faci dragă p'acilea? cum o mai duci pă'n părțile astea... tot plictiseală?

— Dragă, cine n'are ce face se plictisește... dar tu pe unde ești acu?

— Eu dragă sânt la Cernăuți de trei ani... o duc pă cinste... Ștefan, ia nițel și d'acilea... da nițel... știi, tare nițel... și cum îți spuneam dragă, la Cernăuți e viață de oraș mare nu ca acilea, pă cinstea mea... Am picat acilea dă două zile și mă plictisesc ceva grozav... pă cinstea mea...

— Ia ascultă bre, dar tu ești de prin județul ista, ești moldovean get beget coada vacii, de când te slușești «pă muntenește»?

— Dragă, mediul... m'am deprins așa... pă cinstea mea... Ștefane, nițel și d'acilea... dar știi... tare nițel... deprinderea dragă, pă cinstea mea... Fusei un an pă la București și acușica sânt de trei ani la Cernăuți și m'am deprins... pă cinstea mea... Ștefane, ni-i-țe-luș p'acilea... dar știi... tare ni-țe-e-luș...

Costache

OAMENI CARE NU SE

POT UITA

continuare din pag. 1-a

teresele liceului, cerințele cultivei timpului și susținerea prestigiului catedrelor profesorilor, neutralizase orice intervenții, pe lature piezișă, pentru unii favoriți ai vremii și localității.

Această intransigență dacă supăra uneori pe solicitanți, satisfăcea însă simțul dreptății și menționa valoarea meritului individului la înălțimea cerută și cuvenită, iar pe de altă parte era tot în favorul acelora, căci li deprindea cu munca cinstită, pe calea dreaptă, cu lupta din răspuțeri, pentru dobândirea unor drepturi necontestate apoi de nimenea.

Ca om de literă s'a distins prin traducerea „Nibelungilor”, ca ziarist, colaborator vre-o trei ani la singurul ziar local de pe atunci „Reformatul” cu note pline de interes a-

supra vieții din Ardeal, cultivând dragostea pentru frații noștri dezrobiți.

Pentru noi preoții, V. Trif, ca fiu de preot, a fost o mândrie, origina lui o speranță în educația religioasă a tineretului școlăresc și un prețios concurs bisericeii, în opera ei de creștinizare și moralizare a poporului drept credincios.

Fie ca opera lui să-și dea roadele dorite de dânsul, iar generația care l'a cunoscut să-i cultive memoria cu pietate și să i urmeze cu vrednicie cuvântul și exemplul.

Pe milostivul Dumnezeu îl rugăm ca să-i așeze sufletul în ceata drepților iar pe neconsolabila lui soție s'o întărească în curaj să poată suporta netarburată soarta hărăzită, căci dacă soțul ei s'a făcut vrednic de toată această prodigioasă activitate, apoi se dăturește în mare parte și demnei sale tovarășe de viață, care l'a secondat și l'a ajutat.

Preot GH. VERȘESCU

Incotro mergi tinereță ?

Spre sfârșitul sărbătorilor Paștelor, am fost nevoit să asist la o serbare urmată de dans. E revoltător felul în care înțeleg tinerii de astăzi să petreacă în asemenea ocazii! Când numesc: tinerii — e vorba de elevii școalelor secundare, tinerii învățători și învățătoare, care nu vreau să-și mai aducă aminte de rostul acțiunilor lor în mijlocul sătenilor. Ce deosebire colosală între tinerii de înaintea războiului și între cei de astăzi! Am fost și noi în vremea noastră pe la baluri, dar înțelegeam să petrecem în acord cu situația noastră școlărească. Pregăteam piese de teatru, coruri și jocuri naționale, cuvântări de îndrumare sănătoasă spre căile vieții morale și naționale, iar portul național era podoaba noastră cea mai de preț.

Cei care au petrecut anii tinereței pe valea Bistriței între 1908—1914, își dau bine seama de faptul acesta. Dar astăzi?

Te îngrozești când vezi pe tinerii de ambele sexe cum transformă chiar unele locașuri închinatelor culturii în localuri de senzualitate. Acțiunea se petrece cam astfel: Intrând tinerii în sală, prima lor grijă este să se vâpsească, să se deghizeze cât mai bine ca să apară în sala de dans, cum apar paiațele la circ.

Fetele apar în public în costume atât de sumare de-ți fac impresia că sala de dans e o măcelărie, sau un cabaret.

Spiritul de economie în îmbrăcăminte, dacă va mai continua numai câțiva ani, vom asista la scene când sexul feminin va apărea la asemenea petreceri în costumul „Evei”!

Incepe muzica... Cu ce?! Cu străinisme, dar moderne! Muzica aceasta se prinde de sufletul românului neaș ca și nuca'n perete..... Incepe dansul cu mișcări caraghioase; tinerii se strâmbă, se'ncovoae, acum merg șchiopi ca invalizii, iar în cele din urmă ajung să ne ofere spectacolul ordinar al provocării instinctelor animalece de re.....

Se oprește muzica... Tinerii, gâfâind, aleargă spre bufet să-și mai stingă focul în rodul lui Bachus. Și se bea vârtos! Iar prin asociație de idei, sau mai bine prin sugestie, mai vezi și fetele bând cu nesaț rodul

vitei.... și în cele din urmă unii tineri mai emancipați și cu principii... se cinstesc până ntr'atât, de forțază lumea serioasă să-și caute de drum! Partea cea mai tristă e că asemenea fapte se petrec în văzul sătenilor. Tinerii dela sate văzând modul acesta de a petrece prin simțul de imitație fac la fel.

Și atunci fii tare de inger și privește cum astăzi joacă Charlestonul și cei de la țară; îi plângi de milă când vezi cum se schimonosesc! Se duce hora, se uită sârba, cântecul național pierde, incotro mergeți tinerilor?!

Și acum întrebăm pe tineretul școalelor secundare: Asemenea educație v'a dat școala? Așa v'au vrut profesorii voștri? Iar pe tinerii care abia au luat în mână toiagul apostoliei îi întrebăm: Asemenea educație vreți să dați sătenilor noștri? Dacă aveți asemenea gânduri, vă sfătuim ca mai bine să părăsiți această sfântă misiune de apostoli ai satelor și să lăsați sufletele curate ale țăranilor în obiceiurile păstrate cu sfințenie și cu mari jertfe!

Geticus

A luat foc

În ziua de 30 Aprilie cor. pe la orele 11 automobilul cu No. 403 Arad, condus de D-l Eugen Pop, proprietatea D-lui Dragoci Victor din Com. Satu Mare, în dreptul comunei Podoleni arzând complet.

În mașină se afla și D-l Gheza Muresanu.

Mașina era încărcată cu vite altoite având vreo 60.000 de fire, pe care le transporta în Com. Poeni Jud Iași.

Focul a luat naștere din cauză că rezervorul de benzină era așezat deasupra țevii cu foc.

Mașina a fost asigurată pe suma de 150.000 lei, iar marfa pe 600.000 lei.

Cercetările se fac de șeful de post din Podoleni.

CITITI ȘI
RĂSPÂNDIȚI

„AVÂNTUL”

Aniversarea împlinirii a 10 ani dela realipirea Basarabiei cu patria mamă s'a serbat Duminică 29 Aprilie în orașul nostru cu toată amploarea cuvenită. După Te-deu-mul obicinuit oficiat în prezența autorităților civile și militare, D-l V. GHITESCU, profesor și director al Școlii Normale de băieți, a rostit următoarea cuvântare.

Pentru frumusețea alcătuirii și puterea de evocare atât de simțită a vremurilor istorice, o redăm în întregime cititorilor noștri.

Aniversarea a 10 ani de la unirea Basarabiei

Frați Români,

Sărbătorim astăzi aniversarea a 10 ani de la Unirea Basarabiei cu patria mamă unire, care în momentul când s'a făcut, deși România era cu sufletul îndurerat de ciuntirea la care era supusă prin pacea de la București, a fost un semn prevestitor al înfăptuirii unirii tuturor Românilor, și iarăși, parcă prin voia lui Dumnezeu, a cărui putere mare este și minunată și nepătrunsă tainica rânduială a faptelor sale, s'a făcut că, răpită prin pacea de la București, după o sută și mai bine de ani tot în timpul unei păci de la București, și tot așa de nedrepte, să se întoarcă la staulul de la care fusese smulsă prin silnicie.

În 1806, din îndemnul lui Napoleon I, care voia să paralizaze Rusia, Turcii dau afară pe domnii fanarioți C. Ipsilanti din Muntenia și Al. Moruzi din Moldova, numiți în 1802 pe 7 ani, sub motiv că, fiind partizanii Rușilor, provoacă răscoale în împărăția otomană

Rușii ca răspuns la această măsură, trec Nistrul, dar sub motivul de a ocroti mai ales Muntenia contra prădăciunilor lui Pasvantoglu, și ocupă principatele ca o garanție că Turcii vor lua măsuri. Aceștia însă le declară războiu.

Dar urmările politicii schimbătoare a lui Napoleon, au făcut pe Turci

O omisiune și o profanare

MOTTO : Fundamentul moral al unui popor, e patriotismul, fără el nu putem concepe o viață, dar încă un stat.
Cel ce cred că a fi patriot nu e un prelinar natural, căci cu toții trebuie să fim patrioți, se înșală.

V. CONTA

Dacă literatura nu poate fi accesibilă tuturor din cauza scumpetei cărții a lipsei cărții bune și a nepriceperii alegerei, gazeta pătrunde în păturile largi ale poporului (societății) datorită actualității conținutului și costului mic.

Jurnalul e singura hrană sufletească zilnică a unei întregi categorii de cetățeni. De aceea el trebuie scris cu multă atenție căci altfel în loc să facă educația morală și națională a maselor o corupe. Presa are datoria de a cultiva în primul rând sentimentul național, biciuind internaționalismul și preamărind actele mari ale trecutului și prezentului neamului.

Răspunzând acestei chemări, gazetele de Capitală au publicat în numărul de Duminică 29 Aprilie, ziua sărbătoririi aniversării a 10 ani dela alipirea Basarabiei la Patria mamă articole înălțătoare referitoare la acest măreț act.

Nu acele lucruri făcute și o gazetă locală.

În „Reformatorul” de Duminică, contrar elementarei datorii de a nu ignora o sărbătoare națională de o așa de mare importanță nu a scris nimeni nici un cuvânt relativ la unire. Mai mult, din primul articol de pe pag. I, articolul de fond, (celelalte fiind consacrate crimelor, bandiților) — se vede că nu e o simplă omisiune regretabilă dar oricum „de ertat”, ci o profanare care trebuie relevată. Acolo unde trebuia preamărit repet, marele act al «Unirii pe vecie a Basarabiei» cu țara mamă de la trupul căreia a fost răpită de colosul rus hrăpăreț și fățarnic, un învățător, luminător al satelor, într'un limbaj ce numai cinstite nu-i face și care rușinează corpul din care face parte, batjocorește tocmai în această zi, pe sfetnicii țării arată în culorile cele mai negre situația actuală a României și ridică până la sărbătoare națională Adunarea de la Alba Iulia a partidului Naț. Țărănesc.

Nu e admis unui intelectual și în special unui învățător educator al fraședelor vârstare ca în zilele mari ale neamului în loc să radieze numai na-

ționalism, să-i deteste conducătorii, să-i insulte.

Să știe D-l învățător că îndreptarea țării nu se face prin politica ce se practică azi, prin adunări ci prin muncă constructivă a fiecăruia din noi mai ales a noastră a educatorilor. Nu guvernele vor lumina poporul și vor îndrepta multe greșeli ci indivizii cu o instrucție și educație solidă căpătată în școală. — Datoria dascălilor este de a împrăști lumina și nu de a scobori zilele mari; iar directorii gazetelor trebuie să știe ce se publică în ziarul lor.

E bine să nu se mui ignoreze de gazetele locale marile zile ale neamului.

O nouă zi mare se apropie : 10 Maiu.

Se va proceda la fel ? Nu-mi vine să cred căci :

„Errare humanum est, perseverare diabolicum”.

Prof. I. NICHITA

Pentru domnul Ad-tor Financiar

Comisiile de impuneri care au lucrat astă iarnă în regiunea Dragomireștilor atât de legal și conștiincios... au lăsat în urma lor, ca după un incendiu, numai jale. Felul cum s'a impus, cum și legalitatea ce au păstrat-o, o poți constata ușor dacă te întreții câte-va clipe cu sătenii, urmași ai plășilor lui Ștefan cel Mare și drept, pe fețele cărora stă crispăt ecoul vijeliei războiului trecut, cât și pecetea biruinței.

— «Ne-au impus și țintirile la gloabă... plătesc și morții imposibile sârmanii». Ne-au impus pădurile, huceagurile.

— Ne-au luat actele cu care făceam dovada dreptății noastre și nu ni-le mai dau înapoi; cer bani, plocioane.

— Nu ne-a dat voie nici să vorbim, să ne arătăm dreptul nostru, ba ne-au dat și afară. Acum e ca în vremea fanarioților : cine dă bani are trecere; cine nu, plătește întreit gloabele.

un timp de neuitat; pentru că poporul cu gândul, ca turmele de oi, încinsese toată marginea Prutului dela un capăt la altul, mergând și venind de prin sate și de prin târguri săptămâni încheiete, cu buarea de ziua bună dela părinți, dela trați și dela rudenii, cu care crescuse și viețuise dimpreună până în vremea aceia când se despărteau unii de alții pentru totdeauna.

Cum aceasta era o mare nedreptate, care nu putea fi justificată prin nimic, decât prin dreptul celui mai mare, în urma războiului de la 1853 — 1856, care ieșise rău pentru Ruși, puterile apusene, luând partea Turciei, impuseră Rusiei între altele și înapoierea către Moldova a trei ținuturi din partea sudică a regiunii anexate la 1812, adică a Basarabiei propriu zise.

Această lovitură neașteptată pentru ea, care, pe lângă o stânjenire în mersul de înaintare spre peninsula balcanică era și o stîrbire umitoare a situației ei de mare putere a făcut-o să caute cu înăpăstare ocazia de a șterge această rușine.

(Urmează în numărul viitor)

Alba Iulia

zenitul unui nou orizont

Măine e adunarea dela Alba Iulia. Să privesc o clipă lucrurile obiectiv și să judec, atât cât voi putea, ce poate fi mâine și ce se mai poate întâmpla de mâine încolo ? Ar fi interesant de-aș putea prezice evenimentele.

Linia faptelor politice, în general, e o linie continuă, pe care dacă o cunoști până în prezent o poți prelunge și în viitor, pe bună bucată, destul de adevărat. Tocmai asta e artifiiciul politicianilor prevăzători, să știe prelungi, în viitor cât mai exact curba politică. Sunt desigur schimbări politice brusce, dar acestea sunt foarte rari. Ele sunt produsul situațiilor extraordinare ori al oamenilor extraordinari, cari pot croi singuri o cale nouă; și atunci viitorul se întuneacă pentru un moment pentru a apare cu o altă direcție.

E Alba-Iulia menită să schimbe brusc curba politică ? Eu nu cred.

Să fie d-l Maniu omul schimbărilor brusce ? Doar l'a caracterizat destul de bine d-l Turcu când i-a zis Cunctatorul. D-l Maniu, legalistul prin excelență, mai mult încă, e omul socotit și în cele mai mici lucruri, care

mea fanarioților : cine dă bani are trecere; cine nu, plătește întreit gloabele.

— Faceți apel oameni buni; vă vor lămuri poate cineva ! ?

— Ce să mai facem apel, că doar ei singuri ne-au zis că judecă tot de ai lor și cheltuim în zadar.

Vorbele acestea sunt ecoul trist al unor stări de lucruri pe care noi o constatăm că se petrece aici lângă noi, sub ochii noștri. Ne aduc aminte de vremurile iobăgiei grecilor din Fanar și cutremurat de aceste lucruri îmi îndrept gândul la D-l Administrator Financiar, prefect al fîscului din județul nostru. Oare știe D-sa de felul cum onoratele comisiuni și-au înțeles rostul și menirea lor ? Dacă nu știe, am dori să știe și mai ales să ia măsuri pentru ca să se repare greșelile lor, care pot avea consecințe destul de dureroase și de grave. Să li se facă dreptate imediat. Noi nu putem sta cu mâinile în buzunar și indiferenți la vederea acestor lucruri, căci nouă ne este milă de năpăstuiții și nedreptățiții, de care suntem atât de legați sufletește. I-i facem o rugămintă D-lui A-tor Financiar: «Să vină cât de curând, în Regiunea Dragomireștilor, să constate și D-sa personal aceste lucruri și să ia măsuri». Căci de poezii ca : apeluri, etc. sunt sătui bieții oameni.

Dacă însă pluralitatea ocupațiilor îl vor împiedica poate, de a lua măsuri, noi vom ști ce e de făcut și vom merge mai departe să le căutăm dreptatea celor cărora le datorăm că suntem azi ceea ce suntem.

— Căci este o rușine pentru noi ca, în România Mare cea atât de mult cântată, să auzim vaete de durere de natura asta, ca în vremea samavolniciei fanariote și din gura cui..... din a celor care au apărut cu sângele și cu piepturile lor hotarele ei de vitregia dușmanilor.

Pr. Honorlu Săndulescu
Dragomirești-Neamț

evită riscurile, pe care cel mai mic nor negru îl face să se îndoiască de seninătatea vremii, pe care numai unanimitatea argumentelor îl face să se decidă, voios, într'o direcție. Nimic de zis de personalitatea morală și națională a d-lui Maniu; dar omul schimbărilor brusce nu e, deși mulțimea îl vrea activ, îl vrea să-l vadă că într'o zi a schimbat, din temelie, orientarea politică a acestei țări. Liberalii i-au prins slăbiciunea și de aceea acum îl lasă să facă ce vrea. Ce minune l'ar face pe d-l Maniu să se schimbe mâine ?

Alba-Iulia, departe de a schimba brusc, cărarea politică românească, va nimici un ideal de izbândă al național-țărăniștilor, va strivi ultima nădejde de schimbare bruscă, de acțiune violentă.

Vor decreta, de sigur, național-țărăniștii lupta cu mijloace ilegale când va fi nevoie, vor agita ideea de violență, — vor înmormânta cu destul de multă emoție, visul lor de atâtea vreme Alba-Iulia, — dar atât. Ar fi fost mult mai folositor pentru ei de-ar fi putut ține adunarea sub un guvern ! Maniu, aceasta a fost și ținta. Uite-i acum siliți să-și înghită durerea, desigur din vina lor, nu a liberalilor care-și fac cruce c'au scăpat după fiecare eveniment menit să-i răstoarne.

Dar dacă Alba-Iulia nu este punctul de schimbare bruscă, a orientării politicii noastre, e punctul în jurul căruia, continuu dar simțitor, curba politicii își ia altă direcție. Acesta va fi meritul politic cel mare al național-țărăniștilor, de a fi forțat orientări nouă în politica noastră, de a impune chiar liberalilor o schimbare de neutralitate.

Orizontul cel nou s'a deschis de mult, la început timid, neîncredător; acum se poate prevedea, oarecum, care-i va fi direcția, deși situația politică e încă destul de neclară. Alba Iulia e poate zenitul noului orizont.

Guvernul o să cadă desigur cândva. Succesorii legitimi sunt național-țărăniștii. S'ar putea totuși ca domnul Maniu să nu vină imediat la putere. Fapt sigur este însă că oricine ar veni la guvern, mentalitatea și metodele politice se vor schimba și național-țărăniștii au lucrat și vor lucra pentru aceasta. Ei sunt cei cari fac legătura între generația îmbătrânită, ce și-a visat visul, dar care totuș se crede menită să conducă încă, — și între generația ce va să vină, care se formează în mijlocul luptelor actuale, căreia i se pun acum clar toate problemele viitorului. De n'o interveni vre-o schimbare bruscă generația viitoare va veni peste 10 ori 15 ani când Regele Mihai va deveni major. Până atunci vor fi lupte politice de tranziție. Chiar de lupte național-țărăniștii imediat la guvern, nu vor putea schimba, mai curând, mentalitatea politică a acestui popor. Pentru aceasta cred eu că Alba-Iulia nu poate fi decât cel mult zenitul unui orizont ce se deschide încet, încet....

5 Mai 1928

D.

Citiți și
răspândiți

„AVANTUL”

Sărbătorirea unirii Basarabiei

la școlile Normale din localitate

Pentru sărbătorirea împlinirii a 10 ani dela unirea Basarabiei cu patria mamă, școlile normale de băieți și fete, au organizat o frumoasă serbare în sala de festivități a școlii normale de băieți, la care au luat parte profesorii și elevii școlilor.

Serbarea s'a deschis printr-o călduroasă și impresionantă cuvântare ocazională ținută de D-l profesor D. Stăhiescu, care a reamintit împrejurările în care ne-a fost răpită și evenimentele mai însemnate din viața Basarabiei, supusă timp de aproape o sută și mai bine de ani, sub jugul asupritor al colosului Rusesc, de care s'a eliberat acum zece ani, când „România Mare” visul nostru de veacuri s'a realizat.

Au urmat apoi recitări și lecturi din preotul A. Mateevici, I. C. Săvescu, Dr. Matei, de către elevele Teodorescu, Stan Ana, Popovici Natalia și elevii Samoila, Afloarei și

Mihai. Corul mixt al școlilor, sub conducerea pricepută a D-lui profesor Gh. Dimitriev, a executat cu multă măiestrie bucățile „Marș” și „Dor...dorule...”.

Orchestra școlii de sub conducerea d-lui Iosef Kampel, deasemenea a executat câteva bucăți plăcute.

Serbarea a luat sfârșit într-o atmosferă plină de entuziasm.

Gh. Afloarei

Teatrale

Trupa teatrului mic din București sub conducerea simpaticului artist MIȘU FOTINO va da o singură reprezentație în orașul nostru Mercuri 9 Mai 1928 ora 9 seara.

Se va juca frumoasa comedie „Om în loc” 3 acte de Andre Picard și Harwood.

Accidentul

din gara Bacău

Miercuri 2 Mai, ora 7 seara, o mașină de manevră cu No. 4472 condusă de mecanicul Botez, a o-morât, în gara Bacău pe acarul Gh. Mircioi, care lucra la repararea unui ac defect.

Bietul acar a fost prins sub roatele locomotivei pentru că nu se dăduse nici un semnal.

Era în vârstă de 38 ani și lasă în urmă o soție cu 5 copii.

În urma cercetărilor făcute de șeful stației s'a stabilit vina mecanicului și a șefului de manevră, cari au fost imediat arestați.

De la Liceul „P.-Rareș”

Se aduce la cunoștința elevilor particulari că examenele din sesiunea Mai se țin între 15 și 25 ale lunii. Elevilor de cl. IV li s'a admis să-și treacă partea a doua a examenelor tot în sesiunea Mai, pentru a se putea prezenta la examenul de admitere în cl. V care se ține între 4 și 7 Iunie. Elevii sunt obligați să prezinte secretariatului actele complete. Deasemenea vor trebui să achite din vreme toate taxele; astfel nu vor fi primiți la examene.

Se aduce la cunoștința părinților cari au elevi la internatul liceului că li s'a dat un ultim termen făcut cu nescut prin avize speciale pentru plata integrală a taxelor. De la acea dată copiii lor vor fi eliminați atât din internat cât și din liceu.

COMITETUL

S'a găsit

pe culoarul liceului un bilet de liberă petrecere pe numele Ludovig Pavel Zeidel supus polon; deasemenea și o fișă de ieșire din România.

Aceste acte sunt depuse la poliția locală de unde titularul și le poate ridica.

Tip. Județului Neamțu
Piatra-N. Alexandru cel Bun No. 32

Dela Ateneul popular

În ziua de 29 April 1928 membrii Ateneului popular s'au întrunit la adunarea generală conform convocării No. 19/IV/1928.

Această adunare fiind a doua s'a putut lua hotărâri cu numărul de membri prezenți, conf. art. 10 din statute.

1. D-l Panaite Popovici, președintele Ateneului popular face o dare de seamă a activității Ateneului în acest an (1927—1928).

Arată că activitatea s'a început mai târziu din cauză că școlile, care urmau să dea concursul lor la programele artistice ale șezătorilor, n'au avut voie să participe la spectacole din cauza epidemiilor.

S'a ținut mai puține șezători ca în anii precedenți, în schimb activitatea s'a prelungit în luna Aprilie și Mai.

Aduce mulțumiri D-lor V. Melinte, magistrat. Dragoș Protopescu, profesor universitar la Cernăuți și Tudor Vianu profesor universitar la București—pentru conferințele ținute. Deasemenea școlilor normale de fete și băieți, școlii secundare de fete precum și D-relor M. Bălăcescu, Călinescu, Chiriță S. Hogaș și D-lor Dimitriev, Nechita și Cirillo pentru concursul dat la programele artistice ale șezătorilor

2. Se citește raportul cenzorilor privitor la gestiunea anului expirat din care se constata la încasări suma de lei 12.074 25 iar la cheltuieli suma de lei 3174 25 rezultând un excedent de lei 8900, și să dea descărcare comitetului pentru gestiune.

La această sumă se adaugă 49.692 lei excedentul anilor precedenți, așa că în prezent averea ateneului se ridică la suma de 58.592 lei depuși.

3. Se pune în discuție chestiunea reducerii numărului de membri din comitet și se aprobă a se reduce de la 11 la 9

4. În locul membrilor ieșiți la sorți se realeg domnii D-r. Al Comaniță G. Lalu și se alege în al 3 loc D-l Grigore Capșa Profesor și Director al liceului.

Comitetul se va compune deci din următorii: P. Popovici, D-na Eugenia Popovici, Colonel Fotin, I. Matasă. Al. Ionescu, Preot V. Vasiliu, D-r Alexandru Comaniță, G. Lalu și Gr. Capșa.

5. Se aleg cenzori D-l Al. Gheorghiu, N. Stoenescu și N. Ghenădescu

6. D-l Președinte face apel la membrii Adunării generale să facă o propagandă cât mai vie pentru a se face cât mai multe înscrieri de membri noi în Ateneu, precum și de a contribui fiecare cu puterile sale pentru ca activitatea ateneului să meargă în progres.

Președinte, P. POPOVICI

Secretar, S. Purice

A murit George Ranetti

Directorul revistei „Furnica” neînțelegutul humorist care prin spiritele sale a descreștit frunțile generației noastre atât de încercată, la fiecare pas, de greutatea inerente vieții de după război.

În chestia noiei uzini electrice locale

Aflăm din ziarul „Universul” No. 99, cu data de 1 Mai a. c. că în ședința consiliului tehnic superior din Capitală, s'a respins proiectul pentru construirea uzinei electrice din localitate, urmând a fi refăcut.

O informație

Deși turburările studențești de la Oradia a stârnit zurbavă în lumea întreagă, viața celor preținși ofensați n'a avut nimic de suferit.

Din contra, viața unui student, vătămat de streini, în aceste turburări s'a stins și niciun țipăt, nici o protestare, nici o învinuire. Doar o simpatie informație publicată în ziarul Libertatea din Orăștia (1 Martie a. c.) și reprodusă de Biserica Ortodoxă română din Martie 1928. O redăm aidoma:

„Aflăm că studentul teolog Teodor Voloacă, dat ca dispărut în urma turburărilor din Oradea în Decembrie trecut, de fapt a fost rănit, dus la spital în Oradea și apoi mutat la un spital în București, unde a murit în chinuri groaznice. Fusese greu lovit de o piatră. Stăpânirea a vestic pe părinții lui dintr'un sat din Falemi cari l-au luat să-l înmormânteze în satul lor. Așa a murit neștiut, căci altfel se făcea mare zarvă cu înmormântarea lui”.

Cât de bogată în învățăminte e această informație pentru cel înțelept și leal!

V.

Polițe Protestate

— Ștefan Popovici Filioara	120000
— Gh. C. Băncescu B. Pr.	1000
— Gh. C. Ivașcu Gărcina	8000
— Gh. Ivașcu Piatra-N.	900
— Al. A. Văleanu Socea-Când.	20000
— Th. Ghiurea Girov	6000
— C. V. Alexandru Titu (Dâmb.)	10000
— C. Manole Piatra-N.	1500
— Alfred Mieș	1000
— Const. F. Borș Girov	6000
— Z. Herșcu Piatra-N.	5440
— Riven L. Iancu Piatra-N.	6000
— Ioan D. Lupoiaea Căciul.	2000
— C. Mihailescu Piatra-N.	1000
— I. și M. Rusu D-va Roșie	3500
— Căp. Gh. Teodorescu	3000
— I. Găbia Piatra-N.	5000 și 6000
— N. I. Dobreanu și V. N. Dascălu Dragomirești	2500
— V. Pruteanu Mastacăn	8000
— Aron Blinder Buhuș	8000, 10000 și 5000
— Ioan Palea Podoleni	5000
— Matilda și David Katz	5000
— Z. Herșcu Piatra-N.	2767
— Meer Fridman Piatra-N.	3000
— Froim Rigler	1000
— Gh. Mancaș	1650
— Th. Stan Bălănești	3000
— I. V. Hotnog Șt. cel Mare	10000
— N. Trif. Buhuș	2000
— I. N. Leca Girov	3000

Trate

— I. Idiceanu și Const. Lizianu Bud. Precista	3500
— M. H. Grimberg Piatra-N.	666
— H. Hascalovici	4000
— Emil Hascalovici	1200
— Șmil Blechner	1900
— Bercu Hofman	1200
— Francesco Delbo	1327
— Vasile Coman	3490
— Nicu Vaisman	3500
— S. B. Lobelsohn	4274
— Grig. Găina	5740
— Iacob Habif	10160

Licitație

În ziua de 29 Maiu 1928 se va vinde prin licitație publică la ocolul silvic din Gărcina 56 de butuci de stejari.

Citiți și răspândiți

„AVANTUL”